

I FAGLIGT UNDERSKUD

Kun lidt over halvdelen af medarbejderne på sociale tilbud er socialpædagoger – og op mod hver fjerde er ufaglært, viser ny undersøgelse. En tendens, der gør os bekymrede for både borgerne og faget, siger eksperter

FOTO: PRIVAT

#socialpædagog

Jeg hedder Esben Jensen og er socialpædagog på Lyngå Kollegiet i Aarhus, der er et bo- og aflastnings-tilbud for unge med udviklingshæmning. Her arbejder vi med unge udviklingshæmmede, der lige er flyttet hjemmefra. Min opgave er at understøtte den unges selv- og medbestemmelse, og her er økonomi ofte et meget følsomt emne. Ikke mindst fordi forældrene kan have svært ved at vænne sig til, at deres børn ikke er børn længere, men myndige personer. Hvis jeg fx fornemmede, at en af vores beboere rigtig gerne ville med på en rejse og kun lod være, fordi hans forældre sagde, at det ville være for dyrt for ham, ville jeg gå nærmere ind i sagen. Først og fremmest ville jeg nok tilbyde den unge hjælp til at tale med forældrene, så han kunne forklare, hvorfor rejsen var vigtig – og de kunne forklare, hvorfor de ikke mente, han havde råd. Måske kunne de så blive enige om, at han skulle spare op til en rejse året efter. Tit kan de unge tage ansvar for mere, end deres forældre tror, men det vil altid afhænge af den individuelle situation. X

Kolofon

Udgives af Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K. Tlf. 7248 6000. sl.dk /// **Ansvarshavende** Forbundsformand Benny Andersen /// **Redaktion** Søren Lauridsen (chefredaktør), sln@sl.dk, Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk, Malene Dreyer, mad@sl.dk, Jakob Ravn Brinck, jaf@sl.dk, Lea Holtze, hol@sl.dk /// **Kontakt redaktionen** på nyhedsrum@sl.dk /// **Layout** René Hart /// **Produktion** KLS PurePrint A/S /// **Læserbreve** Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. Vi opfordrer til, at indlæg højst fylder 2.000 anslag, og redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Læserbreve med injurierende indhold afvises. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk /// **Annoncer** Se annonceinformation på socialpædagogen.sl.dk /// **Oplag** 45.000 i perioden 01.07.17-30.06.18 /// **Redaktionen** af 6/2021 er afsluttet 28.05.2021. Næste nummer udkommer i uge 32, 2021 /// **Forsideillustration** Gitte Skov /// 78. årgang /// ISSN 0105-5399

Magasinet er 100% fri for skadelige/hormonforstyrrende kemikalier og er certificeret efter verdens strengeste miljøcertificering.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt PRESSE NÆVNET

Danske Medier OPLAGSKONTROL

23

På samme arbejdsdag kan du være tæt på et omsorgssvigtet barn – og et barn med spiseforstyrrelser og en angstdiagnose. Det kræver en bred teoretisk og metodisk indsigt om fx diagnoser, så du kan tilpasse din tilgang til den enkelte. Og den er nemmere at tilegne sig, hvis du har en pædagogisk uddannelse bag dig.

— Kim Musgaard Jakobsen, afdelingsleder Hald Ege

PORTRÆT

8

Menneskedetektiv – Som fagpersoner skal vi møde borgeren der, hvor han/hun er. Det kræver en systematisk tilgang, når vi udreder udsatte og psykisk syge mennesker, siger psykolog Louise Brückner Wiwe

FOTO: TOR BIRK TRADS

Gode tilbud til dig som medlem

Rabat på sommerferien eller billig forsikring. Karriererådgivning, stressvejledning og hjælp og støtte, hvis du kommer galt af sted på dit arbejde. Der er mange fordele for dig som medlem af Socialpædagogerne. Og vi har samlet dem alle ét sted:

Se alle dine medlemsfordele på sl.dk/medlemsfordele

REPORTAGE

26

Balancekunst I Aarhus tager værestedet Kragelund psykisk sårbare med ud i naturen for at opleve fællesskabet og finde ro i hjerne og krop. En af aktiviteterne er klatring – for det giver borgerne mulighed for at afprøve de personlige grænser og vove sig et enkelt skridt ud i noget, man ikke har prøvet før

FOTO: SIMON JEPPESEN

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

4 Specialisering

'At gøre en forskel kræver faglighed,' lød det fra uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen på Socialpædagogernes konference

6 Videnshæfte

Få værktøjer til arbejdet med meget udsatte borgere i nyt videnshæfte fra VIVE

14 Sofa

Damir fik en hjerneskade – og blev hjulpet tilbage til hverdagen af neuropædagog Tina Harbo Danielsen

24 Dilemma

Er det okay at kysse beboerne på kinden eller panden? Charlotte Røhmer Rudegaard og Peter Just er ikke helt enige

34

FOTO: SØREN KJELDGAARD

Springet

Som 39-årig har Tina Mechlenborg van Ewijk taget springet helt til tops som institutionsleder

LÆS DIT FAGBLAD ONLINE PÅ socialpædagogen.sl.dk/fagblad

NY BØRNEREFORM – POLITIKERNE HAR LYTTET

Efter måneders forhandlinger har regeringen og en lang række af Folketingets partier præsenteret en stor politisk aftale, der løfter hele børne- og socialområdet. 'Børnene Først' skal sikre bedre og tidligere indsats, færre skift, flere rettigheder til børnene og bedre kvalitet i anbringelser.

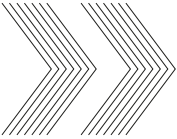
I Socialpædagogerne er forbundsnæstformand Verne Pedersen glad for, at politikerne har lyttet til Socialpædagogernes input – bl.a. om, at en anbringelse for nogle børn kan være den nødvendige indsats til at forebygge mistrivsel. – Med aftalen er de fremover sikret rigtig god støtte. Det er et markant løft af området, og det har været tiltrængt, siger forbundsnæstformand Verne Pedersen.

Aftalepartierne løfter området med to mia. kr. i årene 2022-2025 og derefter varigt med 734 mio. kr. om året. Derudover afsættes der 25,5 mio. kr. i varige midler til en kvalitetsramme på døgnanbringelsesområdet, hvor det skal sikres, at der er den rette faglighed til at varetage omsorgen for børn på opholdssteder og døgninstitutioner. X

ALLIANCE

Handicapområdet skal have et løft

Der er behov for handling, så borgere med et handicap får den hjælp, de har ret til første gang. Derfor har KL og Danske Handicaporganisationer taget initiativ til en Retssikkerhedsalliance med nogle af de centrale parter, herunder Socialpædagogerne. Alliancen skal i fællesskab pege på, hvorfor problemerne opstår, og hvad der kan gøres for at afhjælpe dem. X

Brugen af tvang stiger. Det er resultatet af en udsultet psykiatri, der i årevis har lidt under manglende ressourcer og for lidt personale med rette faglige uddannelse. Det er dybt ulykkeligt, og det må politikerne tage meget alvorligt. Langt det meste tvang kan undgås, hvis der er nok uddannet personale med den rette faglighed.

— **Forbundsformand i Socialpædagogerne Benny Andersen** på facebook.com/forbundsformanden

KOMITÉ

Vigtigt skridt på vej mod ligeløn

En ny komité skal undersøge lønstrukturerne i den offentlige sektor og dermed også det lønefterslæb, som bl.a. socialpædagoger og sygeplejersker har haft, siden politikerne i 1969 placerede traditionelle kvindefag nederst i hierarkiet med Tjenestemandereformen.

Det er en samlet fagbevægelse, som i regi af FH (Fagbevægelsens Hovedorganisation) har opfordret regeringen til at ned-sætte komitéen. Og det glæder Forbundsformand i Socialpædagogerne Benny Andersen. – Det er et vigtigt skridt i vores mangeårige kamp mod uligeløn og de urimelige principper, der blev lagt fast med Tjenestemandereformen. Vi har hele tiden sagt, at udfordringen med uligeløn kan vi kun løse, hvis fagbevægelsen står samlet. Så jeg er meget glad for, at FH har bedt regeringen om at handle, siger han. X

Medlemstilbud: Søger du job?

Husk, at du som medlem af Socialpædagogerne kan få sparring på din ansøgning og cv.

Læs mere om tilbuddet – og bliv klogere på de mange andre medlemsfordele på sl.dk/medlemsfordele

Minister: Specialiseringen skal styrkes

En styrket pædagoguddannelse med øget specialisering er afgørende for, at udsatte borgere møder den rette faglighed. Det var der bred enighed om, da politikere, praktikere og forskere 7. maj mødtes til Socialpædagogernes konference 'Kompetencer og rekruttering til fremtidens socialområde'. – At gøre en forskel kræver faglighed. Derfor skal både uddannelse og arbejdsforhold være i orden – og her gør penge det ikke alene. Vi er også nødt til at se på både indholdet af uddannelsen og balancen mellem specialiseringerne, så vi i højere grad kan sikre, at de mennesker, der vælger det her vigtige fag, også får de nødvendige kompetencer, sagde uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen. X

FOTO: SØREN KJELDGAARD

KAMPAGNE

FOTO: ISAAC PRODUCTION

Socialpædagogerne: Når faglighed forandrer liv

'Som forældre ved vi nu, at socialpædagogernes faglighed er fuldstændig afgørende for sådan en som Katrine. Faglighed forandrer liv – både for Katrine og os.' Sådan siger Birgitte Haslund, der er mor til en ung kvinde med epilepsi og autisme, i Socialpædagogernes kampagne, som sætter fokus på, hvor livsforandrende den socialpædagogiske faglighed er. For virkeligheden er, at kun lidt over halvdelen af dem, der arbejder med børn, unge og voksne med særlige behov i kommuner og regioner, er socialpædagoger. Derfor mener Socialpædagogerne, at der skal indføres et uddannelseskrav på det sociale område. På socialpædagogiske arbejdspladser skal de ansatte være socialpædagoger. Og ansættelse af andre fagligheder skal ske på baggrund af en konkret faglig vurdering. X

Se kampagnefilmen og læs mere på sl.dk/faglighed-forandrer-liv

INVESTÉR I SOCIALOMRÅDET

KOMMUNERNES LANDSFORENING (KL) har i forbindelse med økonomiforhandlingerne med regeringen kaldt på op mod fem mia. kr. til genopretning og udvikling af det sociale område. Ja tak. Vi er enige. For jeg ved, at I over hele landet hver eneste dag oplever, hvordan borgerne ikke får den støtte, de har brug for.

De eksempler har jeg desværre hørt en del af fra jer – altså at man sparer individuel støtte ved at samle borgere i gruppeforløb, eller at man som en del af sparekataloget foreslår at sende mennesker på botilbud endnu tidligere i seng om aftenen, så man kan skære en aftenvagt væk og på den måde få budgettet til at hænge sammen.

Det er simpelthen så uværdigt for de borgere, og så giver den manglende prioritering af området bestemt heller ikke de bedste arbejdsbetingelser for jer. Der er derfor akut behov for at få rettet op på det massive økonomiske efterslæb på socialområdet. Og så er der brug for, at borgerne bliver garanteret en ordentlig kvalitet i de sociale indsatser, de får. Med andre ord: Der skal investeres i socialområdet, og der skal mere kvalitet og mere faglighed i indsatserne.

Jeg ved, at I over hele landet hver eneste dag oplever, hvordan borgerne ikke får den støtte, de har brug for.'

Konkret betyder det, at der i langt højere grad skal stilles krav til jeres faglighed. Og selvfølgelig skal der det. Fordi I er tordnende dygtige, og fordi I gør en forskel, når I går på arbejde og giver både livskvalitet og livsmuligheder for udsatte borgere. Derfor opfordrer vi kraftigt til, at parterne bliver enige om en massiv, langsigtet og stabil økonomisk investering i det specialiserede socialområde. X

Benny Andersen
forbundsformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

SYMBOL

DEMENSVENLIGT DANMARK

Et nyt nationalt symbol skal være med til at skabe et mere demensvenligt Danmark, hvor det er trykkeligere for mennesker med demens at færdes i det offentlige rum. Med symbolet kan mennesker med demens signalere til omverdenen, at de har en sygdom og kan have brug for hjælp. Demenssymbolet er udviklet af Folkebevægelsen for et demensvenligt Danmark. X

PODCAST

Rundbordssnak om faget

'Hvad f*** er der så specielt ved social- og specialpædagogik' lyder titlen på et afsnit af podcasten 'PETERgogikum', som VIA University College står bag. En podcast med holdninger, gode og dumme spørgsmål, kritik og blind begejstring – og afsnittet her er bygget op om en rundbordssnak, der rummer faglige diskussioner med praksisperspektiv og også berører behovet for en selvstændig specialiseret uddannelse. X

Lyt med på petergogikum.buzzsprout.com

BOG

Må jeg få lidt natmad?

Der er ikke et pædagogisk sprog blandt personalet, men en masse 'synes'. Sådan lyder indledningen på en mail, som socialpædagog Niels Palle har sendt til psykolog Allan Holmgreen. Deres fælles bog bygger netop på mailudvekslingen mellem de to og handler bl.a. om Niels Palles traumatiserende

opvækst, hans kontakt med psykiatrien

og hans erfaringer som pædagog på et børnehjem. Gennem disse personlige erfaringer og fælles kritiske refleksioner med Allan Holmgreen sætter bogen fokus på, hvordan fraværet af både ledelse og fælles faglighed risikerer at skabe et dybt problematisk sted for børn at vokse op i Danmark. X

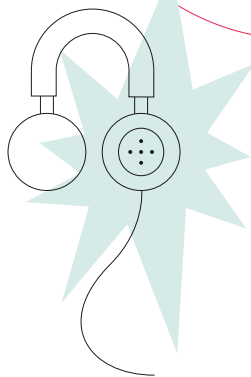
'Må jeg få lidt natmad?' af Niels Palle og Allan Holmgreen, **Dispuks Forlag, 250 kr.**

Naturen i socialpædagogiske rammer

Hvad har en bille, et snefnug og et bål med socialpædagogik at gøre? En ny podcast fra Socialpædagogernes Fagligt Fokus undersøger, hvordan du kan bruge naturen som socialpædagogisk redskab i arbejdet med udsatte børn og unge.

Find vores faglige podcast på sl.dk/fagligtfokus

VIDENSHÆFTE

Værktøjer til arbejdet med udsatte

Meget udsatte borgere kæmper ofte med misbrug og psykiske problemer. Men det er ikke altid, de selv erkender, at de har brug for hjælp, eller tror på, der er hjælp at hente. Med et nyt videnshæfte fra VIVE er der ny inspiration at hente for fagprofessionelle, der arbejder med voksne med psykiske vanskeligheder, misbrug og komplekse sociale problemstillinger. Videnshæftet er lavet på baggrund af interviews med bl.a. VISO-specialister og fagprofessionelle, som arbejder med borgerne – og kommer omkring forskellige tilgange til udredning af borgernes behov, problematikker, ressourcer og ønsker. X

Find 'Inspiration til arbejdet med de meget udsatte borgere' på vive.dk

konfront

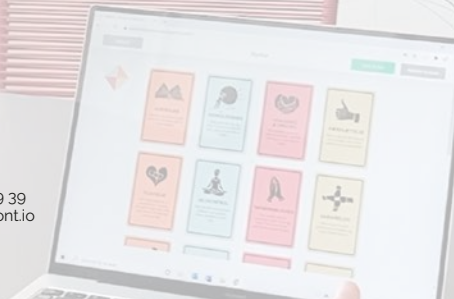
Konfront er skabt for at styrke den tidlige pædagogiske indsats og for at øge den mentale trivsel.

Den digitale platform kombinerer virtual reality og den velkendte kognitive adfærdsterapi, og med Konfront kan du bl.a.:

- Optimere og strukturere din indsats med de samtalefaciliterende forløb.
- Ekspone borgere for utrygge situationer i fysisk trygge rammer.
- Komme i dybden med de mentale udfordringer.
- Få et fagligt løft og en ensretning i arbejdet i personalegruppen.

Konfront ApS
www.konfront.io
Tlf: + 45 40 49 99 39
Mail: info@konfront.io

Platformen er let at anvende og kan lynhurtigt integreres i den pædagogiske hverdag og arbejdsgang.

Ungepanelet

Digitale fællesskaber ...fælles om den gode tone

Find **kampagnefilm og undervisningsmateriale** på medieraadet.dk/unge-faellesskaber

MEDIERÅDET FOR BØRN & UNGE

Red Barnet

Medfinansieret af Den Europæiske Unions Connecting Europe-facilitet

Hun kalder sig selv en
menneskedetektiv og har
udviklet en analysemodel,
der gør det lettere systematisk
at udrede og forstå udsatte
og psykisk syge mennesker.

– Som fagpersoner skal vi
møde borgeren der, hvor
han/hun er, siger psykolog

Louise Brückner Wiwe

JEG BLIVER VED MED AT LEDE >>>

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN

///
FOTO
TOR
BIRK
TRADS

Louise Brückner Wiwe er:

- Cand.psych.
- Specialist i neuropsykologi i 2000
- Specialist i psykopatologi i 2013
- Har siden 2010 haft klinikken Brückner Praksis i Aarhus
- VISO-leverandør i 2014

’For at kunne føre en borger et bestemt sted hen, skal vi først forstå, hvad borgeren forstår’

SÅDAN LYDER et af Louise Brückner Wiwes yndlingsudsagn.

Som psykolog og specialist i neuropsykologi og psykopatologi arbejder hun med udredning af komplekse borgere. Selv kalder hun det at være en ’menneskedetektiv’.

– Med det mener jeg, at jeg som en detektiv bliver ved og ved, indtil jeg finder ud af, hvor forbrydelsen ligger. Dvs. jeg bliver ved med at stille spørgsmål og indsamle informationer, til jeg virkelig forstår det menneske, jeg har med at gøre – og kan se,

hvad der ligger bag diagnoser, tillært adfærd og det, man umiddelbart ser, siger hun.

For at blive lidt mere i krimiterminologien så taler Louise Brückner Wiwe altså om at opklare mysterier i sit arbejde med at udrede psykisk syge med afsæt i sin analysemodel.

– Du bliver ikke en del af behandlingssystemet, og du bliver ikke anbragt, hvis ikke der er begået en forbrydelse imod dig. Og med forbrydelser så mener jeg alle de faktorer i livet, som afgør, hvilke forudsætninger du har for at mestre livet. Det kan være seksuelle overgreb, omsorgssvigt eller vold – men det kan også

Ihærdighed
Når man udreder komplekse borgere, skal man ifølge Louise Brückner Wiwe blive ved med at være nysgerrig, indtil man virkelig forstår det menneske, man har med at gøre.

være ting, der sker, længe inden du bliver født, hvis fx du er misbrugsbarn, forklarer hun.

Udviklet boks af nød

Når Socialpædagogerne i oktober afholder en medlemskonference på tværs af de faglige selskaber, er Louise Brückner Wiwe en af oplægsholderne. Her introducer hun deltagerne til den metode, hun anvender i sit ’detektivarbejde’. Den såkaldte Brückner-boks, som hun selv har udviklet som et værktøj, der kan bruges i arbejdet med at udrede og forstå udsatte og psykisk syge mennesker.

– Jeg har udviklet Brückner-boksen af nød – som en reaktion på en tilgang, hvor diagnoser i stigende grad var den eneste indgang til at tale indsats. I neuropsykologien talte vi fx om at være let, moderat eller svært reduceret på hjernen. I psykiatrien brugte vi F2 eller F6 om at være psykotisk eller personlighedsforstyrret – og i retspsykiatrien kunne man være psykotisk eller dum. Men ingen af disse betegnelser siger jo noget som helst om, hvad et menneske har med sig i bagagen, siger hun og motiverer dermed boksen:

- Det er en model, der giver fagpersoner som mig
- eller fx socialpædagoger – mulighed for systematisk

at skabe et overblik over det menneske, vi arbejder med – som en slags spørgeguide, der får os til at gå meget mere i dybden med det detektivarbejde, det er at udrede et andet menneske, siger hun.

Det er hele fundamentet

At afdække alle borgerens problemstillinger lige fra tiden før fødslen til situationen i dag er ifølge Louise Brückner Wiwe helt afgørende, hvis man som fagperson skal kunne tilrettelægge den rette indsats for udsatte og komplekse borgere.

– Hvis ikke vi forstår, hvad borgeren forstår, så kan vi ikke føre dem noget sted hen. Vi kan ikke lære dem noget – og vi kan ikke skabe en ramme for dem, som de kan fungere i. Derfor er det så vigtigt, at vi bruger meget mere energi på udredningen. Det er hele fundamentet for, at vi overhovedet kan beskrive borgerens kompleksitet og tilrettelægge den rigtige indsats.

I en systematisk udredning med afsæt i Brückner-boksen spørger man helt overordnet til de fire H’er: Historien, Hjernen, Hjertet og Handling.

– Historien handler fx om, hvad borgeren har med fra sine forældre og andre pårørende. Er der nedarvede mønstre og problemer, man skal være »»

BRÜCKNER-BOKSEN

– udviklet af Louise Brückner Wiwe som en model til at udrede psykisk sårbare borgere:

Historien om borgeren, baggrund, traumer og erfaring med professionelle.

Hjernen i borgeren, begavelse, kognition og hjerneprincipper, vi er nødt til at have for øje.

Hjertet i borgeren. Hvad har haft varighed i borgerens liv, hvad har dét været motiveret af, hvad er af betydning for borgeren, hvad kan og vil borgeren med relationer?

Handling. Hvad er det for psykiske, helbredsmaessige, misbrugsmaessige og måske kriminelle handlinger, som kapitel 1, 2 og 3 i samspil har medført i borgerens liv?

1. Baggrund

2. De tidlige år

3. IQ

4. Kognition

5. Personfunktion

6. Psykiatri

7. Misbrug

8. Helbred

9. Kriminalitet

10. Aktuelt

Jeg kan godt nogle gange efterlyse lidt mere realisme i forhold til de mennesker, vi har med at gøre her.

— Louise Brückner Wiwe, psykolog

opmærksom på? Er der psykiske lidelser eller andre sygdomme i familien? Hvad med uddannelse, værdier og kulturel baggrund? Endelig kan man også se på, hvad der er af professionelle kontakter i borgerens liv, fortæller Louise Brückner Wiwe.

Hjernen og hjertet

Når det kommer til analysearbejdet omkring hjernen, så kan det være spørgsmål i forhold til borgerens genmateriale, eventuelle skader under graviditet eller fødsel, tegn på 'fejl' på hjernen – og tab, brud, svigt og skift i de tidlige år, lyder det fra psykologen.

– Vi skal jo huske på, at de hjerneskaner, der sker ved meget tidligt omsorgssvigt og i de år, hvor hjernen udvikler sig, dem kan vi ikke reparere. Derfor er det så vigtigt, at vi laver en status på hjernens tilstand ud fra alle de oplysninger, vi kan trække. Og at vi så lægger planer ud fra det, der er muligt, siger Louise Brückner Wiwe.

Når man når til det tredje H i boksen – Hjertet – handler det bl.a. om at finde ud af, hvad der har haft betydning for borgeren, hvad der motiverer borgeren – og hvad borgeren kan og vil med relationer.

– Her vil jeg typisk se på, hvad der tidligere har fungeret for borgeren, hvem det har fungeret med – og hvad nøglen var til, at det lykkedes. Det er det niveau, vi skal tilbage til, hvis vi vil lykkes med indsatserne

– også selvom det mange gange betyder, at vi skal sætte barren noget lavere, end vi oprindeligt havde tænkt.

Endelig er der så det allersidste H i Brückner-boksen, som Louise Brückner Wiwe kalder Handling. Det er der, hvor man ud fra de informationer, man har indsamlet omkring historien, hjernen og hjertet, ser på, hvad de forskellige elementer i samspil har medført i borgerens liv. Som fx psykiske, helbreds-mæssige, misbrugsmæssige eller kriminelle handlinger.

Taler vi samme sprog?

Når Louise Brückner Wiwe arbejder med at udrede psykisk syge mennesker, fokuserer hun meget på det, der bliver sagt – og det, der bliver ment. Hun beskriver det selv som at afdække, hvor mennesker har deres ord fra.

– Jeg møder jævnligt mennesker, som har en glimrende begavelse og en god verbal IQ. Men selvom de er gode til at lave lange sætninger, så borer jeg i, om de bruger tillærte ord – fx hvis de har lært en masse behandlerord. For det er slet ikke sikkert, at vi forstår

Det Kierkegaard siger ...

Et af Louise Brückners yndlingscitater stammer fra Kierkegaards 'Brudstykker af en ligefrem meddelelse' fra 1859. Et uddrag lyder:

'At man, naar det i Sandhed skal lykkes at føre et Menneske hen til et bestemt Sted, først og fremmest maa passe paa at finde ham der, hvor han er og begynde der. Dette er Hemmeligheden i al Hjælpekunst. Enhver der ikke kan det, han er sig selv i Indbildning, naar han mener at kunne hjælpe en anden. For i Sandhed at kunne hjælpe en anden, må jeg forstaae mere end han – men dog vel først og fremmest forstaae det han forstaar. Naar jeg ikke gør det, så hjælper min Mere-Forstaaen ham slet ikke.'

– Det er derfor, jeg altid siger, at jeg bliver ved med at lede, indtil Kierkegaard er tilfreds – og til vi har forstået, hvad vi mener, siger Louise Brückner Wiwe.

Sådan bruger vi Brückner-boksen:

På Bo- og rehabiliteringscenter Lunden i Varde bruger socialpædagogerne Brückner-boksen som et fast værktøj til at systematisere og kvalificere deres viden om borgerne.

– Boksmodellen er et fagligt løft og et fælles sprog i en travl hverdag – med fokus på hjerne og hjerte, fortæller de to socialpædagoger Inge Tang og Kristina Auerbach.

Læs mere om deres praksiserfaringer med Brückner-boksen på sl.dk/fagligtfokus

Konference
Louise Brückner Wiwe kan opleves på Socialpædagogernes fælleskonference i oktober, hvor hun holder oplægget 'Motivation og kommunikation'.

kret oplevelse, der har været rar – og at han i bund og grund bare gerne vil have en ven og en at tale med om det, der er vigtigt. Og så skal man jo møde ham der og arbejde på at dække det behov.

Efterlyser mere realisme

Igen vender hun tilbage til det, der er afsæt for det meste i hendes arbejde. At afdække, hvad borgeren har med i bagagen – og møde vedkommende der, hvor han/hun er.

– Jeg kan godt nogle gange efterlyse lidt mere realisme i forhold til de mennesker, vi har med at gøre her. Og selvom jeg er helt med på, at det provokerer mange, så mener jeg, at der er en øvre grænse for, hvad vi kan nå med borgerne, siger Louise Brückner Wiwe.

Her tænker hun bl.a. på begreber som recovery og rehabilitering, som hun anerkender – men også udfordrer:

– I begge begreber ligger jo implicit, at borgeren skal vende tilbage til noget – i recovery taler vi om, at sindslidende genvinder sig selv, i rehabilitering om at genvinde færdigheder. Men hvad nu, hvis der ikke er noget 're' og altså ikke noget at vende tilbage til? Vi svigter jo både borgeren og fagpersonerne, hvis vi blindt holder fast i, at vi kan rehabilitere til et niveau, der måske aldrig har været der, siger hun og fortsætter:

– Selvfølgelig skal vi have udvikling for øje. Men i mit arbejde møder jeg mange borgere, hvis skader på frontallapperne er så massive, at der er grænser for, hvilke mål vi kan sætte. Her er min pointe, at vi – når vi har været hele analysen af borgeren igennem – skal turde at sætte barren lige præcis der, hvor vi tager afsæt i det, der kan fungere for den enkelte borger – ikke alt det, som 'systemet' nødvendigvis synes, vi skal opnå. ×

Damir Durdevic er 39 år og modtager af socialpædagogisk støtte fra Specialiseret Neuropædagogisk Team i Slagelse Kommune. Han fik i 2015 en alvorlig hjerneskade som følge af en hjerneblødning.

Tina Harbo Danielsen er 54 år og neuropædagog i Specialiseret Neuropædagogisk Team i Slagelse Kommune, hvor hun med udgangspunkt i recovery-tankegangen støtter senhjerneskadede mennesker i at opnå et meningsfyldt liv.

»» Jeg fik brug for hjælp efter min hjerneskade

»» **Damir:**

Da jeg vågnede efter min hjerneblødning, holdt min datter mig i hånden, men jeg kunne ikke genkende hende. 'Hvor er min datter, hvor er min datter,' skreg jeg. Senere kunne jeg slet ikke finde vej. Hvis jeg var gået ud ad min hoveddør, kunne jeg ikke huske, hvordan jeg skulle komme tilbage. Engang gik jeg for langt, og så blev jeg bare ved med at gå og gå. Jeg gik nok 12 kilometer.

»» **Tina:**

Hjerneskaden havde ramt din hukommelse og orienterings-evne, og da jeg og mine kollegaer i det neuropædagogiske team blev koblet på, var det usikkert, om du kunne komme til at klare dig selv i egen bolig. I begyndelsen fik du socialpædagogisk støtte 37 timer om ugen – oven i hjemmeplejen. Vores opgave var – og er stadig – at hjælpe dig med at finde nogle strategier, så du kan kompensere for alt det, du ikke kan huske. Fx har vi lært dig at bruge pejlemærker, så du ved, at når du skal hjem efter at have været i Netto, skal du dreje ved kiosken.

»» **Damir:**

Ja! Og nu kigger jeg i min kalender, når jeg kommer ud i køkkenet. Der står, hvad jeg skal i dag. Du lærte mig også at bruge vaskemaskinen. Med billeder, så jeg kunne se, hvilken knap jeg skulle dreje på.

»» **Tina:**

Vi arbejder recovery-orienteret og tager altid udgangspunkt i det enkelte menneske. Kan du huske dengang, ergoterapeuten havde lavet en test med dig? Og hun sagde, at du ikke kunne lære at gøre rent? Jeg tænkte: Det skal blive løgn! Det kan han godt lære. Og så sagde jeg, at du var diktatoren. Du skulle bestemme, hvordan vi skulle gøre.

»» **Damir:**

Ja, og så kunne jeg godt. Jeg skulle bare gøre det på min måde.

»» **Tina:**

Det havde forvirret dig, at ergoterapeuten brugte en standardtest, hvor man skal gøre rent i en bestemt rækkefølge. Bare det, at du skulle starte på badeværelset, gjorde, at du ikke kunne. Men når du gjorde, som du plejede, før du blev syg, og startede i stuen og sluttede på badeværelset, så kunne du godt.

»» **Damir:**

Du har også hjulpet mig med personlige ting. Jeg tror, jeg har været lidt indelukket, og det har noget at gøre med, at det gik op for mig, hvor lidt jeg kan nu i forhold til, hvad jeg kunne før. Så blev jeg flov, kan man godt sige. Og det kæmper jeg stadig med.

»» Du har så meget at give andre mennesker

»» **Tina:**

I mit arbejde tager jeg netop udgangspunkt i dine drømme. Det er dine mål, vi arbejder hen imod. Og hvis der er noget, der mislykkes første gang, prøver vi igen – på en lidt anden måde.

»» **Damir:**

Når jeg er 45, tager jeg min kuffert og rejser jorden rundt. Det er min drøm. Og så har jeg også en drøm om at få et rækkehus og en hund. Og en kæreste.

»» **Tina:**

I dag klarer du rigtig meget selv. Vi kommer kun halvanden time om ugen – og da vi begyndte, troede vi, at du nok ville være nødt til at bo på en døgninstitution. Det er helt fantastisk, som du har udviklet dig.

»» **Damir:**

Det har du sagt ja. Og nu er det ved at hænge ved ...

»» **Tina:**

Jeg har sagt en million milliard gange, at du har så meget at give andre mennesker. Du er bare sådan et kærligt og omsorgsfuldt menneske.

Har du en særlig relation til en borger, kollega, din leder eller en anden i dit arbejdsliv, som du gerne vil fortælle om, så skriv til: nyhedsrum@sl.dk

Alene med sin faglighed

Kun lidt over halvdelen af medarbejderne på sociale tilbud er socialpædagoger. Samtidig er op mod hver fjerde ufaglært, viser ny undersøgelse fra Socialpædagogerne. **En alarmerende og katastrofal tendens, mener Lev og flere eksperter,** som er bekymrede for både borgernes og fagets vilkår

TEKST
JAKOB
RAVN
BRINCK
///
ILLUSTRATION
GITTE
SKOV

NÅR MAN SENDER SIN BIL til syn, har man typisk en forventning om, at det er faglærte mekanikere, der tjekker bremsen og motor. Tilsvarende vil en diabetes 2-patient gå ud fra, at den person, der udøver årskontrol med vedkommendes helbred, rent faktisk er uddannet læge.

Men er man forældre til et barn med autisme, eller har man en voksen søn med udviklingshæmning, kan man ikke forvente, at hovedparten af personalet på deres botilbud rent faktisk er uddannede socialpædagoger – eller uddannede i det hele taget.

Det står klart, efter at Socialpædagogerne har afdækket personalesammensætningen på de kommunale og regionale indsatser

for børn, unge og voksne med særlige behov. Resultatet viser, at det på landsplan kun er lidt over hver anden, som er socialpædagog.

Zoomer man ind på døgntilbud, er billedet det samme: På kommunale døgninstitutioner for børn og unge er 57 pct. uddannede socialpædagoger på landsplan, mens 26 pct. er ikke-uddannede. Og på kommunale botilbud for voksne, der bl.a. inkluderer handicap- og psykiatriområdet, er blot 47 pct. uddannede socialpædagoger, mens 22 pct. er ikke-uddannede.

Manglende udvikling

I organisationen Lev, der repræsenterer 50.000 mennesker med

Udfordring
Når man står alene som socialpædagog over for ufaglærte kolleger, kan det være svært at holde fast i sin faglighed. Det oplevede socialpædagog Dorthe Pedersen på sin tidligere arbejdsplads.

Om undersøgelsen

Tallene i Socialpædagogernes undersøgelse er baseret på træk fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor. Undersøgelsen dækker altså ikke det private område. De landsdækkende tal, som er angivet i artiklen, dækker over alle 98 kommuner. I regionerne er 44 pct. socialpædagoger, mens knap 24 pct. er ikke-uddannede.

udviklingshandicap og deres pårørende, er landsformand Anni Sørensen også bekymret over tendensen. Men overrasket er hun ikke: – Det er alarmerende, uheldigt og uforståeligt, at det står så grelt til med andelen af uddannede socialpædagoger

Staten hælder 50 mia. kr. ind i det specialiserede socialområde hvert eneste år. Det skulle der gerne komme selvberørende og livsduelige børn og unge ud af. Men hvad nytter det, når vi har en kultur, hvor det er muligt for gud og hver mand at tage sig af dem?

— **Knud Aarup**, forhenværende direktør i Socialstyrelsen

ger på botilbuddene. Men tallene kommer ikke bag på mig. Vi hører ofte fra medlemmer, der lever med konsekvenserne af, at beboerne ikke bliver mødt af fagligt kompetent personale, siger hun.

Konsekvenserne kommer til udtryk på mange måder, men over en bred kam fører manglende faglighed med Anni Sørensens ord til 'markant dårligere leve- og udviklingsvilkår', da mennesker med udviklingshandicap har brug for at blive set og mødt af personale, der handler fagligt og ikke intuitivt på deres behov: – På bosteder med fagligt underskud, hvor man ikke har øje for udvikling eller kompensation, er der større risiko for selvskade eller apatisk eller udadreagerende adfærd. Det øger fx risikoen for unødvendige konflikter og magtanvendelser, siger hun.

Og det betyder kort sagt, at borgerne ikke får den kvalitet i indsatsen, som matcher deres behov, mener Anni Sørensen. Hun understreger, at der også findes ikke-uddannede medarbejdere på tilbudene, som yder en stor og vigtig indsats.

– Men det handler om, hvorvidt der er grundlag for et solidt og udviklingsorienteret fagligt miljø, og her spiller andelen af uddannede pædagoger – samt en stærk faglig ledelse – en vigtig rolle for kvaliteten af indsatsen. Uden den kvalitet kan det i værste fald få den konsekvens, at borgerne ikke får udviklet deres potentialer og opnår den bedst mulige livskvalitet, siger hun.

En katastrofal tendens

Tallene får også Knud Aarup, forhenværende direktør i Socialstyrelsen, til at fremhæve problemet med manglende kvalitet i indsatsen. Han hæfter sig især ved, at hver fjerde ansatte på døgninstitutioner for børn og unge er uden uddannelse.

– Staten hælder 50 mia. kr. ind i det specialiserede socialområde hvert eneste år. Det skulle der gerne komme selvberørende og livsduelige børn og unge ud af. Men hvad nytter det, når vi har en kultur, hvor det er muligt for gud og hver mand at tage sig af dem? Det er en katastrofal tendens, der illu-

strerer, at vi ikke tager målgruppen alvorligt, siger Knud Aarup, som påpeger, at konsekvenserne ved lav faglighed ikke er til at tage fejl af:

– De kortsigtede konsekvenser møder vi jo i mediebilledet med den ene skandalehistorie efter den anden, der viser unødvendige magtanvendelser og en forrået kultur blandt personalet. På den længere bane er lav faglighed en væsentlig årsag til, at mange børn og unge ikke får gavn af deres ophold på en døgninstitution.

Fx viste en analyse fra AE-rådet fra sidste år, at mere end hver anden ung, der har været anbragt som barn, er ufaglært som 30-årig, hvilket er næsten fire gange så mange som blandt unge, der ikke har været anbragt. Ifølge Knud Aarup vidner den slags undersøgelser om, at en barndom som anbragt altså fortsat har en social slagside, som følger mange videre i voksenlivet.

– Men sådan behøvede det ikke være, hvis vi tog et opgør med idéen om, at socialpædagogisk arbejde sagtens kan udføres af andre end socialpædagoger. Alternativet er, at vi bliver ved med at hælde penge og livsmuligheder ud ad vinduet.

Medhjælperne havde magten

Det var med forventningen om at gøre en positiv forskel for de voksne borgere med udviklingshæmning, at socialpædagog Dorte Pedersen tog jobbet på et botilbud på Midtsjælland efter at have holdt pause fra faget en del år. Men ret hurtigt fornemmede hun, at noget var galt. Helt galt.

Det første, der undrede hende, var måden, kollegerne talte til hende på, og hvordan de omtalte arbejdet med borgerne:

– Når jeg mødte ind, var det til beskeden om: 'Du tager lige Karl

Vi ved, at faglighed gør en forskel. Faglighed forandrer liv. Derfor sætter vi også barren højt. Socialpædagoger skal være uddannede. Og de medlemmer, som kommer uden uddannelse, men med lang praksiserfaring, vil med uddannelseskravet få bedre muligheder for at blive opkvalificeret via merituddannelsen.

— **Benny Andersen**,
forbundsformand Socialpædagogerne

Risici
På bosteder med fagligt underskud er der større risiko for unødige konflikter og magtanvendelser, siger Levs landsformand, Anni Sørensen.

i dag, så tager jeg Børge.' De talte til mig og ikke med mig – som om vores arbejde med borgerne var en driftsopgave, der kun handlede om pleje. Det har jeg ikke oplevet, siden jeg startede i faget i 80'erne, fortæller Dorte Pedersen.

Ud af den 12 mand store personalegruppe var der ud over hende selv én anden socialpædagog. Foruden en pædagogisk assistent og en SOSU-hjælper var resten ufaglærte, fastansatte medhjælpere.

– Selvom de var ufaglærte, havde de status som 'de erfarne', fordi de havde mange år bag sig. Så det var medhjælperne, der havde magten, siger hun.

En magt, der ifølge Dorte Pedersen betød, at det var 'laveste fællesnævner', der herskede. Den kom bl.a. til udtryk, når hun tog initiativ til en faglig snak om en specifik borgers udfordringer:

– Så blev jeg sat på plads med beskeden: 'Drop nu den pædagogisk snak. Du taler, som om vi andre ikke kan det samme.' Faglig udvikling og sparring var kort sagt et ønske, jeg stod alene med.

Rammer også studerende

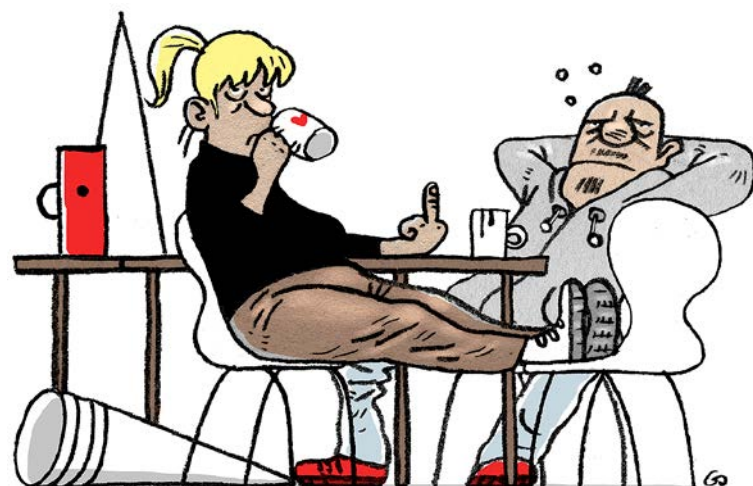
Dorte Pedersen stod så godt som alene med sine faglige ambitioner. Og det er netop konsekvensen af for få faglærte, fremhæver Tim Vikær Andersen, lektor i social- og specialpædagogik ved Københavns Professionshøjskole, da han bliver præsenteret for Socialpædagogerne undersøgelse.

– Hvis du er på en arbejdsplads, hvor en stor del eller hovedparten af dine kolleger er ufaglærte, ender du med at stå alene med din professionalitet og udviklingen af den. Det har store konsekvenser for den enkeltes faglighed, for ar- >>>

Hvis du er på en arbejdsplads, hvor en stor del eller hovedparten af dine kolleger er ufaglærte, ender du med at stå alene med din professionalitet og udviklingen af den.

— **Tim Vikær Andersen,**
lektor Københavns Professionshøjskole

»» **Praktik**
På pædagoguddannelsen lider flere studerendes praktikforløb også under den lave andel af uddannede socialpædagoger, fortæller lektor Tim Vikær Andersen.

bejdspladserne, for fagets fremtid og ikke mindst for borgerne.
Som underviser på pædagoguddannelsen sender han flere gange om året studerende ud i praktik, og her er det ikke usædvanligt, at flere vender tilbage og fortæller, at de ofte er alene i deres faglighed, fordi der er få socialpædagoger:

– Ofte oplever pædagogstuderende, at de havner på en prak-

tikplads, hvor deres nærmeste kolleger er SOSU-personale og ufaglærte. Det er et mærkbart problem for pædagoguddannelsen, der netop har stor vægt på praktikker.
For hvis man som studerende ender et sted, hvor der er mange med en anden faglighed eller mange ufaglærte, får man ikke den nødvendige kompetenceudvikling.
– Og det er et stort problem for den socialpædagogiske profession, siger Tim Vikær Andersen.

En verbal lussing

Når Dorthe Pedersen skal beskrive kulturen på sin tidligere arbejdsplads, står eksemplerne i kø. Men der er alligevel én oplevelse, der ligger øverst i erindringen:

– Det var en dag, vi holdt personalet i beboernes fællestue. Der var disket op med slik og sodavand på bordet. Der var særligt en af beboerne, som havde svært ved at holde sig fra den slags, og da han kommer forbi, tydeligt interesseret, griner kollegerne af ham og holder ekstra godt fast på deres colaer.

Dorthe Pedersen foreslog, at de stillede de søde sager ud i køkke-

net, og begrundede det med, at de jo faktisk sad i beboerens hjem.

– Men det skulle jeg ikke have gjort. Efter mødet, da koordinatoren var gået, fik jeg en kæmpe verbal lussing. Jeg var helt rystet bagefter.

For Dorthe Pedersen illustrerer oplevelsen, at hun var omgivet af kolleger, der slet ikke havde et socialpædagogisk blik på borgerne.

– De opfattede bostedet som deres arbejdsplads, snarere end nogens hjem, og de kunne slet ikke se det etisk problematiske i situationen.

Indfør uddannelseskraft

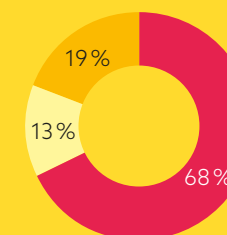
Hos Socialpædagogerne ser forbundsformand Benny Andersen med stor bekymring på undersøgelsens resultater såvel som Dorthe Pedersens oplevelser. Og han har en klar holdning til, hvordan det kan løses: Der bør fremover stilles krav til, at personalet på sociale tilbud først og fremmest skal være uddannede socialpædagoger.

– Tallene er jo rystende. For det betyder, at alt for mange udsatte borgere ikke får den målrettede og faglige støtte, de har brug for. Derfor skal personalet på socialpædagogiske arbejdspladser være socialpædagoger, siger han og fortsætter:

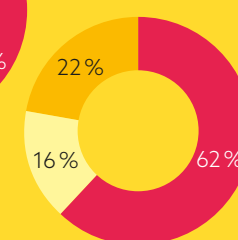
– Samtidig skal det være en forudsætning for overhovedet at kunne godkende og drive opholdssteder og døgnstilbud for børn og unge og botilbud til voksne, at man stiller krav til personalets uddannelse. Og ansætter man andre fagligheder, skal det ske på baggrund af en konkret faglig vurdering, mener Benny Andersen, som sætter lidt flere ord på, hvorfor Socialpædagogerne stiller krav om, at socialpædagoger skal være uddannede: »»

TOPPEN

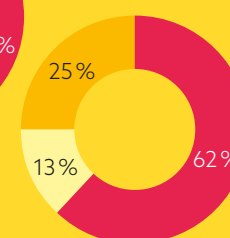
Lyngby-Taarbæk

Herlev

Hedensted

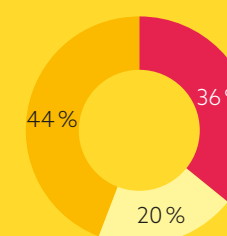
Kommuner med flest og færrest socialpædagoger på voksenområdet

Der er stor variation i andelen af socialpædagoger og ufaglærte i sociale indsatser for voksne på tværs af kommunerne. Ud over de nedenstående grupper består personalesammensætningen i kommunernes sociale indsatser også af andre faggrupper – fx SOSU-personale, sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuter, værkstedspersonale, psykologer og pædagogiske assistenter.

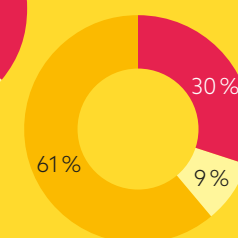
■ Socialpædagoger ■ Ikke-uddannede ■ Andre faggrupper

BUNDEN

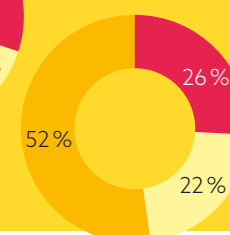
Faxe

Odense

Sorø

KILDE: SOCIALPÆDAGOGERNE PÅ BAGGRUND AF SJÆRTRÆK FRA KAL (KOMMUNERNES OG REGIONERNES LØNDATAKONTOR).

ARGUMENTERNE

Sorø Kommune:

Svært at rekruttere socialpædagoger

Hvorfor har Sorø Kommune på sociale indsatser for voksne med særlige behov kun 26 pct. socialpædagoger og 22 pct. ikke-uddannede ansat? **Centerchef for Social og Sundhed i Sorø Kommune Annette Homilius** har sendt os nedenstående forklaring i en mail:

– **D**ET HÆNGER BL.A. SAMMEN MED rekrutteringsudfordringer. Vi har flere tilbud, der er afsides placeret i mindre bysamfund.

Der har vi også brug for at kunne have en døgnvagt. De stillinger er ikke nemme at besætte, og historisk set har det betydet, at der er ansat flere ufaglærte.

– Vi har fokus på at ansætte faglærte medarbejdere i nyansættelser – trods de geografiske udfordringer. Når vi rekrutterer, slår vi stillinger op, som kan modtage ansøgninger fra et bredt – men faglært – felt. Stillingerne kan ofte besættes af såvel sygeplejersker som socialpædagoger eller social- og sundhedsassistenter. Det lykkes vi overordnet set med.

– De ufaglærte medarbejdere, vi allerede har ansat, får jeg indtryk af, gennem samtaler med flere centerledere og afdelingsledere, har været hos os i lang tid. De har opbygget værdifuld erfaring og har en høj arbejdsmoral, så dem er vi ikke interesserede i at skille os af med. Derfor har vi stadig en forholdsvis høj andel af ufaglærte medarbejdere i de tilbud.

– Vi har også set en udvikling i behovsbilledet hos vores brugere, hvor vi oplever, at de er mere sundhedsfagligt plejekrævende end før. Derfor ansætter vi bredt blandt de relevante fagligheder inden for tilbud til voksne med særlige behov. Derudover mener vi også, at social- og sundhedsassistenterne, og bestemt også de sygeplejersker, der er ansat, bidrager til den samlede socialpædagogiske indsats i et tværfagligt samarbejde, som vi vægter højt. X

’Drop nu den pædagog-
snak. Du taler, som
om vi andre ikke kan
det samme.’ Faglig
udvikling og sparring
var kort sagt et ønske,
jeg stod alene med.

— **Dorthe Pedersen**, socialpædagog

– Vi ved, at faglighed gør en for-
skel. Faglighed forandrer liv.

Derfor sætter vi også barren
højt. Socialpædagoger skal være
uddannede. Og de medlemmer,
som kommer uden uddannelse,
men med lang praksiserfaring, vil
med uddannelseskravet få bedre
muligheder for at blive opqualifi-
ceret via merituddannelsen. Det
findes der allerede mange gode
eksempler på. Samtidig skal der
uddannes flere socialpædagoger,
og derfor ønsker vi os også en
stærkere socialpædagogisk pro-
fil på pædagoguddannelserne, for
det kan tiltrække flere til uddan-
nelsen.

Indsatsen gled ud i sandet
På botilbuddet på Midtjylland
forsøgte Dorthe Pedersen at tage

initiativ til udviklende aktivi-
teter for borgerne. Da hun blev
opmærksom på en yngre mand-
lig beboer, der havde autisme-
lignende træk, allierede hun
sig med afdelingslederen og fik
kommunens oligofreni-team til
at tilse ham og udarbejde nogle
anbefalinger.

– Jeg tænkte: ’Yes, nu skal vi fak-
tisk til at arbejde med borgerne.
Vi skal give den her mand noget af
den struktur, han mangler, som fx
daglige gåture, visuelle indtryk og
en dagligdag med udvikling’, for-
tæller hun.

Men det blev bare ikke gjort af
andre end Dorthe Pedersen selv.

– Der var total mangel på re-
spekt og ansvar over for indgåede
aftaler. En manglende vilje til at
arbejde socialpædagogisk.

Da corona kom, tog Dorthe Pe-
dersen fri for at tage sig af sin
mand, der er kronisk syg. Her gik
det hurtigt op for hende, at hun
ikke skulle tilbage.

– Det er så trist for borgerne,
men jeg kunne ikke mere. Kunne
ikke sluge flere kameler, ville ikke
lade mig hive med ned af den
manglende faglighed. Så til sidst
lagde jeg nøglerne og sagde op. ×

*Fagbladet Socialpædagogen har bag-
grundstjekket Dorthe Pedersens udtal-
elser om sin seneste arbejdsplads hos
den lokale kreds samt i det lokale til-
syns seneste tilsynsrapport. Her skri-
ver tilsynet bl.a., at medarbejdernes
generelle kompetenceniveau fremstår
med lav kvalitet, og at personalet har
indrettet personalemæssige forhold
på beboernes fællesarealer, uden at de
tilsyneladende reflekterer over, at det
er borgernes hjem.*

REKRUTTERING

Det kræver et socialpædagogisk blik

På behandlingsinstitutionen Hald Ege leder afdelingsleder
Kim Musgaard Jakobsen en personalegruppe, hvor 24 ud af 25
er socialpædagoger. For at sikre høj faglighed i arbejdet med
de psykisk udfordrede børn og unge er der brug for en fælles
teoretisk, metodisk og menneskelig forståelse

FORTALT
TIL
JAKOB
RAVN
BRINCK
///
ILLUSTRATION
GITTE
SKOV

– **P**Å HALD EGE har
vi altid tilstræbt
at ansætte uddan-
nede socialpædagoger. Det kræ-
ver målgruppen simpelthen. For på
samme arbejdsdag kan du være tæt
på et omsorgssvigtet barn – og et
barn med spiseforstyrrelser og en
angstdiagnose. Det kræver en bred
teoretisk og metodisk indsigt om
fx diagnoser, så du kan tilpasse din
tilgang til den enkelte. Og den er
nemmere at tilegne sig, hvis du har
en pædagogisk uddannelse bag dig.

– Men høj faglighed handler
også om evnen til selverkendelse
af egen indsats og følelser, for vi
må løbende spørge os selv: ’Hvad
gør det ved mig, når jeg dag efter
dag møder en spiseforstyrret pige,
der nægter at spise, eller et barn,
der bliver udadreagerende på et

splitsekund?’ Der skal vi kende os
selv og kunne reagere fagligt og
ikke intuitivt. Derfor evaluerer vi
også løbende vores indsats – både
individuel og gennem supervi-
sion. På den måde lærer vi af vores
fejl, og vi udvikler os sammen kon-
stant, fordi vi deler faglighed og et
fælles sprog.

– Vores ansatte skal kort sagt
kunne være faglige i alle situatio-
ner. For det ligger i miljøterapien,
som vi arbejder ud fra, at den fore-
går med børnene hele dagen. Intet
af det, vi foretager os, er tilfældigt.
Hele vores dagsstruktur er bygget
op omkring tid, sted og opgaver
med rum for, at vi kan sadle om,
hvis barnet har brug for det. Det
kræver et socialpædagogisk blik
at kunne træffe den beslutning på
det rette tidspunkt. ×

Står du i et fagligt dilemma,
så skriv til: nyhedsrum@sl.dk

ja!

TEKST
MARIA
RØRBÆK

///
FOTO
SØREN
KJELDGAARD

»» KAN KYS VÆRE OKAY?

Vil det nogle gange være på sin plads, at man som socialpædagog kysser beboerne på et botilbud? Fx på kinden eller panden? **Charlotte Røhmer Rudegaard** og **Peter Just** har hver sin holdning til det spørgsmål

Charlotte Røhmer Rudegaard er socialpædagog på et bosted for voksne udviklingshæmmede

Jeg har ikke noget imod at give en beboer et godnatkys på panden, når det er vigtigt for at skabe tryghed og dække et behov for en form for moderlig eller faderlig omsorg. Det er ikke, fordi det sker særlig tit, men det er heller ikke noget, jeg er bange for. Andre gange kan jeg give et

kram med en kysselyd ved kinden – ligesom når man normalt hilser i lande som fx Frankrig. For mig at se handler det om at aflæse beboernes behov og forsøge at imødekomme dem, for fysisk kontakt kan jo være utrolig vigtig for et menneskes trivsel. Selvom de fleste også har kontakt med pårørende,

får de ikke helt dækket deres behov for omsorg og nærhed, og så søger de det hos os. I den situation skal man selvfølgelig være opmærksom, så man ikke kommer til at sende de forkerte signaler og risikerer, at en beboer misforstår situationen og tror, det handler om forelskelse.

Men man skal også passe meget på, at man bogstavelig talt ikke bliver berøringsangst. Især under coronaen er det virkelig blevet tydeligt, hvor stort behovet for fysisk kontakt kan være.

BEHOVET FOR FYSISK
KONTAKT ER DER

- Vigtig for trivsel
- Pas på berøringsangst

FOR INTIMT OG
SUBJEKTIVT

- Grænse mellem kys og knus
- Kys er forbundet med kærlighed

Peter Just er socialpædagog på et bosted for voksne udviklingshæmmede

For mig er kys forbundet med kærlighed. Jeg kysser mine børnebørn, og jeg kysser min kone – men jeg kysser altså ikke på beboerne. Faktisk kysser jeg ikke engang på min egen mor. For mig går der en grænse mellem kys og kram. Kram og berøring er en del af

den socialpædagogiske faglighed, for vi ved, at der kan opstå hudsult, hvis man ikke bliver rørt ved, og at et kram kan være med til at modvirke stress og berolige en beboer. Men kys hører til i privatsfæren. Selvom andre måske har en anden grænse, synes jeg ikke,

at kys hører hjemme på arbejdspladsen. For hvad så hvis, den, der kysser, holder op? Kan man så have en forventning om, at en anden medarbejder skal kysse beboeren? Jeg kan ikke forestille mig en udviklingsplan, hvor der står: 'Einar skal have et kys på panden som godnat.'

Og hvis der var, ville jeg i hvert fald ikke have lyst til at putte Einar. I mine øjne er kys noget intimt og subjektivt, der ikke hører hjemme i den pædagogiske værktøjskasse.

nej!

A woman with blonde hair, wearing a white helmet with 'ocun' on it, a grey scarf, and an orange jacket, is climbing a rope structure in a forest. She is looking up with a determined expression. The background shows a dense forest with bare trees and some green foliage.

Flyt grænsen – og find balancen

I Aarhus tilbyder værestedet **Kragelund** psykisk sårbare at komme ud i naturen for at opleve fællesskabet og finde ro i hjerne og krop. Svend Hamann, som er socialpædagog og naturterapeut, tager bl.a. borgerne ud at klatre – for at afprøve grænser og vove sig et enkelt skridt ud i noget, man ikke har prøvet før

TEKST OG FOTO SIMON JEPPESEN

Mod

» – Nu tror jeg ikke, jeg skal kigge ned, siger My. Hun er en af de modige deltagere, som har kastet sig ud i dagens klatreprojekt, hvor socialpædagog Svend Hamann får psykisk sårbare til at afprøve deres grænser. Da My er nede på jorden igen, lød det: – Jo mere jeg sænkede blikket, jo højere kunne jeg se, at der var – og jeg ville op til klokken.

Kønsforskel

Til dagens klatreaktivitet er der otte tilmeldte – og de er alle kvinder, hvilket ikke overrasker instruktøren: – Det er min erfaring, at piger har en nemmere tilgang til det og siger ‘Det har jeg ikke prøvet før, så det kan jeg godt.’ Drengene har sværere ved at kaste sig ud i noget, som de i forvejen ved, at de ikke kan, siger Jesper Jørgensen (th). Han er til daglig socialpædagog på et bosted i Skibby, men har ved siden af virksomheden Naturli-vis, der tilbyder aktiviteter i naturen som fx klatring.

Balance

Man behøver ikke nødvendigvis at komme helt op i trætoppen for at få øvet sin balance. Der er også andre muligheder, som er noget mindre angstprovokerende – men stadig udfordrende.

Frihed

Krøl, som er en af dagens klatrere, har ADHD – og har det svært med, hvad hun selv kalder ‘det der coronalort’, fordi hun er vant til at have mennesker omkring sig døgnet rundt. Lige nu er Naturtilbuddet udvidet til at være en del af en corona-trivselspakke for psykisk sårbare i Aarhus Kommune – ud fra tanken om, at udeliv er en god måde at opretholde kontakt med andre og undgå isolation og depression i en svær tid.

Til grænsen

‘Ægte Girlpower. Så nåede jeg til tops i fredags til træklating på Kragelund med instruktør. Det var grænseoverskridende og sjovt at prøve,’ skrev kvinden, der her hænger i træet, efterfølgende på Facebook. Ifølge socialpædagog Svend Hamann handler en aktivitet som klatring i høj grad netop om at turde udfordre sine grænser – og få en succesoplevelse.

Egne mål

– Okay, der er fucking langt op, udbryder Lene, som her får en støttende hånd fra socialpædagog Svend Hamann. Bagefter forklarer hun: – Inden jeg kom, sagde jeg til mig selv, at ‘hvis jeg ikke gør det her, bliver jeg sur på mig selv. Og det er okay, hvis jeg ikke når toppen.’

Anerkendelse

Svend Hamann er socialpædagog på Kultur- og Kontaktsted Kragelund i Aarhus – og med en videreuddannelse i naturterapi er han ansvarlig for stedets naturtilbud: – Mange med ADHD og psykiske forstyrrelser oplever, at det skaber ro og balance at bruge sin krop i det fri. I klatring tager man et skridt ud i noget, hvor man ikke har været før, mens der er nogle, der står og kigger. Alle klapper af hinanden. Det er en udfordring og en anerkendelse – og man bliver set og påskønnet, siger han.

Belønning

Socialpædagog og klatreinstruktør Jesper Jørgensen har sat en klokke 15 meter oppe i træet. Målet er, at alle dem på jorden skal nå så langt op, som det er muligt – og hver gang en af dem når det højdepunkt, vedkommende har sat for sig selv, hvad end det er klokken eller nogle meter under, så klapper alle de andre.

Ophold i Naturen

Kultur- og Kontaktsted Kragelund er et tilbud uden visitation under Socialpsykiatri og Udsatte Voksne i Aarhus Kommune. På møde- og værestedet kan psykisk sårbare borgere komme, som de selv ønsker – og benytte sig af stedets forskellige kreative værksteder og aktiviteter.

Et af tilbuddene er 'Ophold i Naturen', der byder på aktiviteter som fisketure, vandreture, mindfulnessforløb, ture med madlavning over bål – og klatring.

Det er socialpædagog Svend Hamann, der står bag 'Ophold i Naturen'. Han har mere end 20 års erfaring som leder og projektleder i socialpsykiatrien og en efteruddannelse i naturterapi, som han bruger til at få borgerne med ud i naturen, hvor de kan opleve fællesskabet og finde ro i hjerne og krop.

Teknik

Godt nok har socialpædagog Svend Hamann en videreuddannelse i naturterapi, men han er ikke selv en øvet klatrer – og det vækker morskab blandt de borgere, der klatrer med. På den måde er hele gruppen fælles om at blive udfordret fysisk og psykisk – og fælles om at opleve, at klatring handler om teknik, ikke om styrke.

Evidens

Når socialpædagog Svend Hamann bruger naturen i sit arbejde med psykisk sårbare mennesker, er det, fordi det giver så god mening, fortæller han: – Der er god evidens for, at naturoplevelser forebygger stress og får nervesystemet til at falde til ro – naturen har en helbredende kraft. Men dagens klatring er helt klart noget af det mest grænseoverskridende, vi har prøvet, siger han.

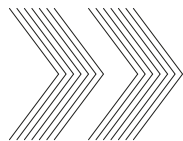

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Udforsk SIRIs kursuskatalog for 2021 og få overblik over vores aktuelle og gratis arrangementer på tværs af integrationsområdet.

Hent vores kursuskatalog for 2021 på uim.dk/publikationer.

Nu er jeg leder for det hele

TEKST TINA LØVBOM PETERSEN /// FOTO SØREN KJELDGAARD

Hvorfor skulle der ske noget nyt?

Jeg har på mange måder været i gang med én lang udviklingsproces, siden jeg første gang trådte ind ad døren på Rønshoved Skolehjem som studerende i 2005. Jeg havde helt fra start bare den der følelse af, at jeg var kommet hjem. Jeg elsker ånden og de mennesker, der er her – så da jeg efter en række år som afdelingsleder nu har fået chancen for at blive leder for hele institutionen, føles det helt naturligt. Det er ’mit’ sted, og jeg vil gøre alt for at passe godt på det.

Hvad fik dig til at søge stillingen?

Jeg har et organisatorisk talent, har jeg flere gange fået at vide, og det ligger dybt i mig at få sat tingene i rammer og kasser. Samtidig synes jeg, det er ret sjovt at lege med tal og økonomi og kombinere den del af arbejdet med mit bløde pædagogiske hjerte og min egen baggrund, hvor jeg er vokset op i et hjem med udfordringer. Kort og godt er ledelse virkelig noget, jeg gerne vil – og når det så samtidig er på den arbejdsplads, jeg gennem mange år har været med til at bygge op og forandre, falder tingene ligesom i hak.

Hvad er den største forskel?

I mit nye job er jeg ikke kun Rønshoveds leder – jeg har et langt større ben ind i forvaltningen, og mine nærmeste kolleger er nu andre institutionsledere. Det kræver da lidt øvelse, at jeg er rykket en tand væk fra daglig praksis, mens jeg stadig gerne vil bevare kontakten til virkeligheden. Og det irriterer mig stadig grænseløst, hvis jeg ikke lige kan huske navnet på en ny medarbejder.

Tina Mechlenborg van Ewijk 39 år

- 2021 Leder Rønshoved Skolehjem
- 2020 Konstitueret leder Rønshoved Skolehjem
- 2010 Diplom i ledelse UC Syd
- 2009 Afdelingsleder Rønshoved Skolehjem
- 2006 Socialpædagog Rønshoved Skolehjem
- 2006 Socialpædagog Kastaniebo
- 2005 Tilkaldevikar Rønshoved Skolehjem
- 2002 Pædagoguddannelsen UC Syd

Hvor bliver du udfordret?

Som øverste leder for 100 medarbejdere er det nu mig, der skal sætte retningen for, hvor Rønshoved skal hen, og hvad vi vil. Der kan det være en udfordring at skulle have antennerne ude i forhold til nye tendenser og politiske beslutninger, som måske betyder, at vi skal lukke det ned, der ikke længere er behov for, og så til gengæld åbne op for andre tilbud. Omvendt har jeg både prøvet at lukke døgntilbud, etablere et nyt børnehushus og lægge afdelinger sammen i den her organisation, så jeg er ikke bange for forandringer. Det nye er så bare, at det nu er mig, der har ansvaret.

Hvad er det bedste ved dit spring?

Det, der udfordrer mig, er på mange måder også det, der motiverer mig. Det er da megafedt at sidde i en position, hvor jeg kan bruge min erfaring med strategisk ledelse, hvor jeg kan sætte ting i gang, jeg tror på – og hvor jeg kan bruge mine evner til at organisere og strukturere. Samtidig kender jeg den her arbejdsplads så godt – både medarbejderne, målgruppen, kerneopgaven og kulturen – så det er for mig det perfekte afsæt for at bygge videre på de gode tilbud og den faglighed, vi har i dag.

Hvad er dit bedste råd?

Hvis man som socialpædagog går og drømmer om at gå ledervejen, så er mit bedste råd, at man skal lytte til, hvad ens leder og kolleger siger. Ofte er det sådan, at andre spotter evnen til ledelse, før man selv gør. Så når nogen prikker til en og siger, ’var ledelse ikke noget for dig?’, så skal man gribe det. Selvfølgelig kan man lære meget ledelse, men jeg tror nu på, at rigtig mange lederevner ligger i ens DNA. ×

Afdelingsleder Institutionsleder

Efter nogle år som socialpædagog blev Tina Mechlenborg van Ewijk som 27-årig headhuntet som afdelingsleder på Rønshoved Skolehjem – og nu har hun taget springet helt til tops som institutionsleder.

Job- og karriererådgivningen tilbyder gode råd og sparring til dig, der overvejer at skifte spor.
Ring mandag kl. 14 til 17 på 7248 6060
eller bestil tid til en samtale på 7248 6000

FOTO: LARS HORN

41-årige socialpædagog **Kristine Niss-Henriksen** arbejder i en behandlingsbørnehave for børn fra tre til syv år med gennemgribende udviklingsforstyrrelser, autisme, ADHD og Tourette. Hun bruger bl.a. neuropædagogik og neuropsykologi til at skabe struktur og forudsigelighed.

Mit faglige fokus

'JEG LADER MIN RO SMITTE'

Hvilken socialfaglig indsats har børnene behov for, når de kommer til jer?

– Vi modtager børn, hvis udvikling ofte er gået i stå, eller som har udviklet sig i en uhensigtsmæssig retning. De fleste hung-
rer efter at blive stimuleret, men de har brug for at få struktu-
reret deres læring på en måde, som giver mening for dem.

Hvordan skaber du en tæt relation til barnet?

– Jeg lader barnet selv tage initiativ til at sidde på mit skød. Jeg ved, at når jeg er rolig, bliver børnene det også. Derfor sætter jeg mig fx ned på hug og lader mit nervesystem smitte over på barnet. Derved lærer barnet, at jeg nok skal hjælpe det og give det roen.

Hvilke faglige redskaber bruger du til at understøtte barnets udvikling?

– Jeg guider fx barnet fysisk, mens jeg sætter konkrete ord på, hvad vi gør. Hvis barnet skal lære at bruge en puttekas-
se, siger jeg, at den røde firkant skal i den røde firkant, mens jeg fører barnets hånd. Jeg gentager det, så barnet overind-
lærer det, og den nye læring bliver lagret i hjernen.

Ser du noget særligt hos en kollega? Send en mail til: nyhedsrum@sl.dk

Hørt!

Kommer vi på operationsstuen, vil vi ha' en kirurg til at skifte hoften. Der er brug for samme type specialiseret socialpædago-
gisk faglighed på det her område, hvor borgernes komplekse problemstillinger er normalen.

— **Hanne Frandsen**, centerleder Postens Vej Bofællesskab, på Socialpædagogernes konference 'Kompetencer og rekruttering til fremtidens socialområde'

Øjeblikket

Jeg arbejdede engang med en ung fyr, hvor jeg spurgte, hvad det betød for ham, at min kollega og jeg var der for ham. Han kiggede forundret på mig og svarede: Alting. I er grunden til, at jeg står op om morgenen – ellers havde jeg ikke noget at stå op til. I er årsagen til, at jeg kan komme ud ad min dør, at jeg kan komme ud at handle, styre min økonomi, komme til lægen og strukturere og have en fungerende hverdag.

— **Joan Skovgaard**, socialpædagog

